

לקחה מזב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות 'מזב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת צו-שבת הגדול התשס"ו

7:01	הדלקת נרות שבת ניו יורק
8:32	מציאת שבת
9:15	סוק"ש מג"א
9:51	סוק"ש גר"א
1:01	חצות

לאחרון, בהיותו אוהב את המקום ואוהב את הבריות. שמכיון שקרבנות העולה היו רבים, וגם כשעמד המזבח ריקן היו מקריבים עולות לייקץ המזבח, עד שנקרא משום כך "מזבח העולה", לפיכך חשש אהרן לממונם של ישראל, ומיצר היה היאך יוכל לדרוש מהם מעות עבור כל אלו הקרבנות. לזאת בא הכתוב לזרוזו בהקרבנות, ולהרגיעו, כי לאמיתו של דבר לא יצטרכו להרבות כל-כך בעולות. היות ש"היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה", ועד שיעוכל הקרבן יעבור זמן רב, "עד הבוקר". ואף ש"אש המזבח תוקד בו", ולא אש של הדיוט, בכל אופן תמשך שריפתו כל הלילה, ולא יזדקקו לרוב קרבנות לבל יעמוד ריק.

"ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור" (ו, ד)

"אין זו חובה אלא דרך-ארץ, שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד, בגדים שבישל בהן קדרה לרבו, אל ימזוג בהן כוס לרבו. לכך "ולבש בגדים אחרים, פחותין מהן". (רש"י)

"אין זו חובה אלא דרך ארץ", כלומר, לא חובת מצוה, אלא חובת דרך ארץ. אבל מכלל חובה לא יצאה. (רבי יחזקאל סרטא)

"ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים" (ו, ד)

אחרי שפשט אדם מעליו את "בגידותיו" ותיקן חטאיו, עליו לפשפש שוב במעשיו – אומר רבי משה מקוברין – ולחטט במומיו, ולהלביש עצמו בבגידות אחרות, דקות מן הדקות, ולשוב בתשובה. כי לתשובה אין קץ, אך אין להיות לבוש תמיד ב"בגד" – בגידה אחת, אלא לתקן חטא אחד ולהתפנות מיד לתיקון חטא שני....

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" (ו, ו)

דרשו חז"ל: אש שנאמר בו 'תמיד', שהוא אש מנורה, לקחו מעל המזבח. צא וחשב שתיבת 'אש' אכן עולה בנימטריה 'מנורה'.

(רבי נח מינדס)

ועוד במקרא זה: "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", סופי אותיות בגימטריה 'אליהו'. ואילו ראשי ארבעת התיבות האחרונות, הן ת-ע-ל-ה. רמז למה שנתקיים באלהו, כאשר בנה

מעשה ברבי ישראל בעש"ט שהלך עם מקורביו לבית המדרש, וכיון שהגיע לפתחו נעמד, אמר: אי אפשר להיכנס בבית זה, שהוא מלא וגדוש בתורה מלא החלל....

תמהו מלוי: מאי משמע?
הסביר להם הבעש"ט:
כתוב "וזאת תורת העולה", כלומר, איזוהי תורה העולה ופורחת לעילא, "היא העולה על מוקדה", תורה שנלמדת לשם ה', בהתלהבות ובאש. ב"תיקוני זוהר", איתא שתורה אשר אין לומדים אותה בדחילו ורחימו "לא פרכת לעילא...." וזאת התורה שלומדי בית המדרש דן לומדים נשארת בין כתליו, האויר דחוס מרוב תורה, עד שאין מקום בשבילנו להיכנס פנימה.

רבי יעקב יצחק מלובלין, החוזה, כך הוא מפרש:
זאת תורת ה', תורת העליה של האדם בדביקות אל ה' ("העולה"), כי גם כאשר תוקד בלבו תבערת כעס על זולתו לא יעבור על התורה, לא יקלל ולא יקצוף בפועל. אם התורה תהא עולה ושוררת עליו לשכך כעסו – סימן שהוא הולך ומתעלה במסילה העולה בית א-ל.

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה" (ו, ב)

"אין צו אלא לשון זירוז". (רש"י תורת הכהנים)

אמרו חז"ל "גדול המצווה ועושה יותר משאינו מצווה ועושה" (קידושין לא). ופירשו המפרשים הטעם, משום שהמצווה חייב להתמודד עם מלחמת היצר, המנסה להניאו מקיום המצוה, מה שאין כן מי שאינו מצווה. זהו שרמזו כאן חכמים, "אין צו, אלא לשון זירוז". אם רק ישנו 'צו', היינו ציווי לעשות, מצורף לו זרוז, כדי לנצח את היצר המפריע.

(רבי העשיל)

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה היא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר ואש המזבח תוקד בו" (ו, ב)

"אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות, אמר ר"ש ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כוונת". (רש"י)

כבר העיר הרמב"ן, שודאי אין כוונת דברי חז"ל כפשוטם, שהלא אין כאן כל חסרון כוונת לכהנים.

והנראה על דרך הדרוש, שציווי זה היה מיוחד

פנינים לפרשה

"צו את אהרן ואת בניו לאמר" (ו, ב)

ובמדרש – "לאמר", כלומר, שיאמר לבני ישראל שיתעסקו בקריאת העולה, שאע"פ שמקריבין עולה עוסקין היו בקריאתה, כדי שיזכו בקרבן עולה ובקריאתה, ע"כ.

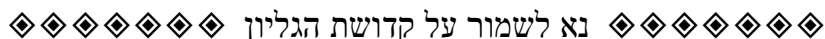
וביאור הדבר נראה, כשם שקבע הקב"ה שיתוקנו העוונות למעלה ע"י מעשה הקרבן, כן קבע עוד בשרש הענינים ע"י התורה שהיא שורש הקרבנות, וצוום הקב"ה שיקראו ג"כ הפרשה של אותו הקרבן, וכמ"ש ז"ל (יומא ה':). אמר ר' יוחנן משום רשב"י, מניין שאף מקרא פרשה מעכב, ת"ל (לקמן ח' ה') "זה הדבר אשר צוה ה'" – אפילו דיבור מעכב.

וכהיום, בעת שמעשה הקרבנות בפועל אין לנו בעוה"ר, שהמקדש חרב, עכ"פ מצות לימוד הלכותיהן יש לנו, ועלינו להתחזק ללמוד דיני הקרבנות ויחשב לנו כמעשה הקרבנות. וכן הוא בזה"ק במדרש הנעלם פ' וירא, א"ר כרוספדאי, האי מאן דמדבר בפומיה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות עניני דקרבנא ותקרבנא ויכוין בה, ברית כרותה היא, דאינון מלאכיה דמדכרין חוביה לאבאשא ליה, דלא יכלין למעבד לון אלא טיבו, עכ"ל.

נראה מזה המאמר, שעלינו לזרוז את עצמנו בלימוד הלכות קרבנות, שבה נשקט רוחם של המקטרגים, שלא לבד שלא יקטרגו עלינו אלא שעוד ילמדו עלינו זכות. וכן הוא בבבלי (מגילה ט"ז) בשעה שבא המן להלביש את מרדכי ולהרכיבו על הסוס, אשכחיה דיתבי רבנן קמיה ומחוי להו הלכות קמיצה וכו', א"ל: במאי עסקיתו, א"ל: בזמן שביהמ"ק קיים, מאן דמנדב מנחה מייתי מלי קרבניה דסולתא ומתכפר ליה, א"ל: אתא מלי קומצי קמחא דידיכו ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי, ע"כ בגמרא.

ולכאורה יפלא, האם בעת כזאת, שמשלשין רודף אחר נפשו להמיתו, כלום מסוגל האדם ללמוד אז עניני הקרבנות. אלא הוא הדבר שכתוב בזה"ק, דזכות לימוד הקרבנות מועילה כ"כ, שאפילו הקטיגור לא יכול להרע לו, אלא עליו ללמוד זכות, וכמאמרם ז"ל אתא מלי קומצי קמחא דידיכו וכו', היינו לימוד מעשה הקמיצה שעולה במקום הקרבן, ולהורות בא, שאפילו בעת שצר לו לאדם מאוד, אל יפטור עצמו מלימוד עניני הקרבנות דבר יום ביומו, וינצל מכל צרה. (חי"ח עה"ת)

"וזאת תורת העולה היא העולה על מוקדה" (שם)

את המזבח עם נביאי הבעל, וירדה לו אש מן השמים, עליה אמר הכתוב "וגם המים אשר ב'יתעלה' לחכה". לפי זה אפשר שניתן לבאר, מה שידוע, כי הפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" הוא סגולה לבטל מחשבות רעות. דהוא משום שאליהו אכן ביטל מחשבתם הרעה, ואמר להם "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים". (רבי נח מיינדס)

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"

(ו, ט)
"עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש וכו' לא כבו הגשמים אש של עצי המערכה". (אבות ה, ה)

תמוה, היפלא מהו דבר, הרי יכל לעשות שלא ירד גשם על המזבח כלל, ולא יזדקק לנס כה גדול.

אלא ללמדנו בא, מהי דרך ההנהגה הרצויה, שלא יטוש אדם את מקומו ומעמדו בעבודת הקודש, בכל מקרה. וכשם שהאש היתה יוקדת תמיד על המזבח, ואף מפני גשמים שנתכו עליה לא נרתעה, כמו כן, ראוי שעם כל הסיבות המפריעות בחיי היום יתמיד לעמוד על עמדו, ולא יסור מעבודתו הקדושה.

הנה רוב אנשי העולם מבקשים להצדיק את העדר תלמודם, באמתלה כי דאגת הפרנסה מפריעתם. אך האמת היא שצריך האדם לבטוח בה' כי יספק לו צרכיו, ולא יכבו "גשמים", היינו, עניני הגשמיות והפרנסה, את האש, היא עסק התורה אשר נאמר בה "הלא כה דברי כאש". (רבי חיים מוולוז'ין)

"מצות תאכל במקום קדוש"

(ו, ט)
סח הרבי ר' חיים מאיר מוויז'ניץ:
על המצות של פסח להיאכל במקום קדוש, היינו בפה קדוש; יש לאכול אותם בפה נקי מדיבורים אסורים ובטלים, בפה שאינו להוט לאכילה של תאוה...

"מנחת פתים תקריב ריח ניחוח לה"

(ו, יז)
"נאמר בעולת בהמה 'אשה ריח ניחוח' ובעולת העוף 'אשה ריח ניחוח' ובמנחה 'אשה ריח ניחוח', לומר לך, אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים". (משנה מנחות ק')

מכאן נראה לבאר מאמר הקדמונים (רבי סעדיה גאון) "תפילה בלי כונה כגוף בלי נשמה". ולכאורה קשה מאד, הן הלא אדם שאינו מתפלל כלל, הרי הוא פושע ישראל מפורסם ונקרא רשע. ואילו המתפלל פעם במהירות רבה ובלא כונה, לא נקרא אפילו עבריין. אם-כן כיצד אמרו שתפילתו כגוף בלי נשמה, היינו, כאילו לא התפלל כלל.

ברם, מדברי המשנה הנ"ל עולה כי בעיני הקב"ה שוה מנחת סולת של עני כמו קרבן בהמה של העשיר. הגמרא בברכות אומרת כי תפילות כנגד תמידיו תיקנום, וכל תפילה היא במקום קרבן. אם-כן, כשם שבקרבן "אחד המרבה ואחד הממעט", כך בתפילה, אשר אם היא על טהרת כוונה היא כקרבן עשיר, ואם בלא כונה, כשאינו יכול היא כקרבן עני, הרי שניהן מקובלות לפני הקב"ה. "ובלבד שיכוין לבו לשמים", היינו שכל עיקר תפילתו יהיה לשם שמים, לקיים מצות בוראו.

מעתה זהו שאמרו הקדומים "תפילה בלי כונה כגוף בלי נשמה". כלומר, כמנחת סולת של עני, שאין בה נשמה, ועם כל זאת נאמר בה "לריח ניחוח", כמו כן תפילה, אם אי אפשר לו לכוין, גם היא לריח ניחוח תחשב. (בשם הגר"א)

"ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו"

(ו, טו)
אבל אוכל הוא כל הלילה, אי"כ למה אמרו (זבחים נ"ו): עד חצות, כדי להרחיק האדם מן העבירה (תו"כ). (רש"י הקי)

לנאכלין

לנאכלין לשני ימים ולילה לא עשו חכמים הרחקה עד חצות, דניכר הוא מתי יהיה שקיעת החמה, אבל בלילה אינו ניכר.

(תוספות – זבחים נ"ז)

לנאכלין

דע, כי לאו ד"לא תותירו" לא מצאנו רק בנאכלין ליום אחד, (שמות כ"ג י"ח) "לא ילון... עד בוקר", "לא ינח... עד בוקר", (שם יב, י) "לא תותירו ממנו עד בוקר בפסח, ובתודה (פרשת אמור כ"ב ל), אבל בנאכלין לשני ימים לא מצאנו לאו ד"לא תותירו".

[ולפי"ז אי"ש מה דלא עשו סייג רק הנאכלין ליום אחד, ולא עשו בנאכלין לשני ימים כמוש"כ תוספות סו"פ איזהו מקומן (זבחים דף נ"ז): דה"מ להרחיק משום דהתורה לא כתבה בלשון לאו דל"ת, ודו"ק]. וכן מסתברא, משום דכל בשר שאינו כשלמים אמרו דלאו בשר הוי, בסוף תענית (דף ל') ובפרק כ"ט סו"מ (סנהדרין ע"ג) שהטעם נפסל לאחר ב' ימים, רש"י, ולא בר שמחה הוי שהמלח מפיג הטעם, רש"י, ולכן אין דרך להניח, ולכך לא כתבה התורה אזהרה ע"ז, רק על הנאכלין ליום אחד הזהירה תורה, שכן דרך להניח למחרתו. (משך חכמה)

לנאכלין

והיינו דכתיב בהלל (תהלים קט"ז) "לך אזבח זבח תודה ובשם ה' אקרא, נדרי לה' אשלם נגדה נא לכל עמו, בחצרות בית ה' בתוככי ירושלים".

ויש להבין המאמר שישלם נדרו נגד כל עמו ומה זה שבת, והרי ה' דורש מן האדם שיהיה הצנע לכת עם ה' אלוקיו. ותו, ק' מה שמסיים "בתוככי ירושלים", והרי "בחצרות בית ה'" הוא בירושלים, ואחר שהחל במקומות הגבוהים, והאיך סיים בכלל ירושלים. אלא תרי מילי קאמר, "לך אזבח זבח תודה" הוא הקרבן, "ובשם ה' אקרא" הוא קול תודה לה' צבאות על הנס, וביאר על הבאת הקרבן "נדרי לה' אשלם", ועל הודות בשם ה' אמר "נגדה נא לכל עמו", דברוב עם שיאכלו עמו את התודה יספר עוז ההשגחה עליו לטובה, וכן ת"י אתני כדון נסוי לכל עמיה. ומדויק בזה דקדוק תיבת "נגדה" בלי דגש בדל"ת שלא כחוק, וכמו נגבה מן נגב, אלא משום שנכלל בזה התיבות גם שורש הגדה, והה"א נוסף למקור כמו קרבה משתה ועוד רבים, ובא הנו"ן מן נגדה בסגול ולא בקמ"ץ לכלול בו גם הוראת מול ונוכח, וכמו שביארנו כ"פ דיש תיבות משונות בניקוד, משום דשתי כוונות נכללו בה, וביאר עוד על הקרבה "בחצרות בית ה'", ועל קול תודה "בתוככי ירושלים" בשעת אכילה. (הרחב דבר)

"ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו"

יאכלי" (ו, טו)
שאלו לרבי אברהם מרדכי מגור:
מה טעם נאכל קרבן תודה רק ליום אחד, שלא כשאר קרבנות?
השיב האדמו"ר:

קרבן תודה מביאין אותו על נס, והרי בכל יום ויום מתרחשים אתנו נסים חדשים – ואיך יאכלו מנס של אמש על נס של היום...

"לא ינח ממנו עד בקר"

(ו, טו)
דע, כי לאו ד"לא תותירו" לא מצאנו רק בנאכלים ליום אחד, אבל בנאכלים לשני ימים לא מצאנו לאו זה. וכן מסתבר דבגמ' אמרו (תענית ל', סנהדרין ע"ג) דכל בשר שאינו כשלמים לאו בשר הוי, ופרש"י שאין בו שמחה שהמלח מפיג הטעם. נמצא שמשבע הדברים אין דרך להניח בשר יותר מזמן בשר שלמים ולכן לא כתבה תורה אזהרה על זה, ורק על הנאכלין ליום אחד הזהירה תורה שכן בזה הדרך להניח למחרתו. (משך חכמה)

"וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכלי"

(ו, טו)
מפני מה צריכה מנחה זו להשרף כליל. כתב הרמב"ם שכיון שהכהן מקריב מנחת עצמו, הרי אם יקריב מנחה והוא עצמו יאכלנה, ייראה כאלו לא הקריב מאומה. שהרי במנחת יחיד מקריבים רק את הלבונה והקומץ, אשר אינם אלא מעט. על כן אמרה תורה שישרפה כליל, שיהא נראה בעליל שהקריב דבר גדול על המזבח (הרמב"ן כאן מביאו, והוא במורה נבוכים ג, מו).

והקשו עליו הראשונים מחטאת העוף של כהן, אשר אין למזבח ממנה כי אם הדם בלבד, ואף על פי כן הכהן עצמו אוכל את העוף.

ומדוע לא חששו גם שם שנראה כאילו אינו מביא שום דורון למזבח.

מתרץ ה"אור שמח", לפי דברי האבן עזרא, כי מה שחטאת העוף באה תמיד עם עולת עוף, הוא כדי למלא את העדר הקרבת האימורים בעוף, להבדיל מבקרבן בהמה. הוי אומר, שחטאת ועולת העוף באות במקום קרבן בהמה אחד, אשר יש בו גם הקרבת אימורים וגם אכילת כהנים. נמצא לפי זה, שאכן גם בחטאת העוף מקריב הכהן דורון מכובד על המזבח, שכן העולה הבאה עמה נשרפת כליל, והיא במקום הקרבת אימורים בקרבן בהמה. (רבי מאיר שמחה מדוינסק)

"הכהן המחטא אותה יאכלנה במקום קדוש תאכל בחצר אהל מועד"

(ו, יט)
במשנה פרק "איזהו מקומן של זבחים", הנאמר קודם התפילה הובאה הלכה זו בלשון: "ונאכלין לפנינו מן הקלעים לזכר כהונה וכו'". וצריך ביאור, הן הלא המשנה מדברת תמיד על עבודת המקדש, ואילו הקלעים היו רק במשכן, ולא במקדש.

אמר הגר"י מבריסק, שקבלה יש בידו מהגאון מוילנא, ליישב המשנה כך: בראשונים (ב"י בשם הרא"ה) הובא טעם, למה אומרים קודם התפילה דוקא פרק "איזהו מקומן של זבחים", ולא משניות אחרות, משום שבכל פרק זה אין שום מחלוקת תנאים.

הוסיף על כך הגר"א, מפני מה אכן פרק "איזהו מקומן" נעדר מכל מחלוקת, כי

להבדיל משאר כל המשניות, נשמר פרק זה בדיוק נמרץ כלשון שנמסר על ידי משה בסיני, בלא שום שינוי. מעתה מובן מדוע נאמר במשנה "לפנים מן הקלעים", כיון שפרק זה נכתב ממש כמסירתו מסיני, ובדור ההוא היה המשכן על מכונו, עם הקלעים. **(בשם הגרי"א)**

"זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת" (ז, לו)

מכאן למדו חז"ל (בסוף מנחות) שכל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא מנחה ולא חטאת ולא אשם.

היה מרן הגר"ח מוולוז'ין מפרש זאת לדרכו: כל עיקר הפגם הנוצר מהחטא הינו בשרשו העליון של האדם, בעולמות העליונים. ואילו הקרבן עם התשובה, באים לתקן את רישומי הרעים שם, בהיותם מסוגלים לתקן, רק באותו פרט שעיוות וקלקל בעונו. אבל התורה, אשר קדושתה גדולה מכל המצוות, ומקורה גבוה ממקור כל שאר המצוות, ואף הן עצמן תלויות בה ומושפעות הימנה, בכוחה לכפר על העוונות כולן. ולא זו אף זו, כל עיקר התשובה מאהבה, שהיא התשובה האמיתית, אינה אלא רק על-ידי עסק התורה באופן הראוי.

זאת, משום שהתורה, היותה ממקור יותר עליון, עולה היא על כולנה לתקן כל הפגמים, ולבנות את כל ההרסות שגרם האדם בחטאיו, ומשפיעה שפע של קדושה והארה על הכל. לכך פשוט אפוא, "שכל העוסק בתורה, אינו צריך לא עולה ולא מנחה ולא חטאת ולא אשם". **(רבי חיים מוולוז'ין)**

"והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף" (ז, יז)

יש גם מלבד זה, יש בדבר רמז אל מדת הבטחון בהשם ברוך הוא, שלא יהא אדם חונק עצמו במאכלו (מסגף עצמו במיעוט אכילה) יותר מדי להצניעו ליום מחר, כראותו כי הא-ל יצוה לכלות בשר קודש משעברה שעתו כליון גמור, ולא רצה שיהנה בו בריה אחרת לא אדם ולא בהמה.

(החינוך מצות קמ"ג)

סוּס

וכך פירש הגר"א את הפסוק (משלי יג, כה) "צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר" – כי ה"צדיק באמונתו יחיה" (חבוק ב, ד). ובטח בה, ולכן לא ירעיב את נפשו. "ובטן רשעים תחסר", שהם מתייראים שמא לא יהיה להם מחר לאכול, כי כל מה שיש להם הוא מעט אצלם, ואין חצי תאותם בידם, ואין להם בטחון בה. ומקמצים אכילתם, ולכן בטנם תחסר, ואינם אוכלים לשובע. כי הם מסטרא דנחש שעפר לחמו, ואעפ"כ הוא אינו אוכל לשובע כמ"ש בזוהר (פנחס ר"ל) כי מתיירא שמא לא יהיה לו למחר מה לאכול, כי כל העולם מעט אצלו.

"והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל" (ז, יט)

ומבואר כאן דסגי בנגיעה לחודה להטמא, שהמחבר לטמא טמא. והנה כשהקדשים בטוהרתן נאמר (לעיל ו' כ') "כל אשר יגע בבשרה יקדש", ובזבחים (דף צ"ז). יכול אפילו שלא בלע, ת"ל "בבשרה" – עד שיבלע. ומסופר על אחד מבאי בית מדרשו של האדמו"ר הגה"ק ר' שמחה זיסל מקלם

זצ"ל, שיצא עליו קול כי מתרועע הוא עם משכילים ואפיקורסים, וכאשר הוכיחו הגרש"י וזהרירו מן הסכנה שבהתחברות לרשעים ומהשפעתם כי רבה, השיבו שאינו מקבל כ"כ השפעה, והראיה שזה כמה שנים שרוי הוא בין חסידים ולא הושפע מהם כלל. ואמר לו הגרש"י זצ"ל, שכוחה של טומאה עדיף בזה מכח הקדושה, כמו שמצינו בקדשים, שבכדי להתנדב בקדושה ולהתקדש אין די בנגיעה וצריך לבלוע הקדושה, ולהטמא סגי בנגיעה, ומכ"ש אתה שאין לך אלא נגיעה בקדושה, ואת טומאת חבריך הנך בולע בכל פה. **(טעם ודעת)**

"דבר אל בני ישראל לאמר המקריב את זבח שלמיו לה' יביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו" (ז, כט)

פירשו המפרשים, כי חטאת ואשם באים על חטא, ועולה על הרהור שלא כהוגן, והמקריבים אין לומר לו כן תעשה להבא ח"ו, אבל השלמים באים נדבה לשם ה' לעשות רצונו, והם מרבים שלום כמש"ל (תורת כהנים), וכן הכתוב אומר "המקריב את זבח שלמיו לה'", הכתוב במשורו שלעתידי "יביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו", כי הוא קרבן חביב לה'.

ולזה "ידיו תביאנה", הוא עצמו מביא הדורון למלך, משא"כ חטאת ואשם עולה שבאים על חטא או הרהור, לא כתיב ידיו תביאנה, ע"ד שאמר (בראשית ל"ב כ"א) "אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני ואחרי כן אראה פניו" ודו"ק. **(נחל קדומים)**

"זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים" (ז, לו)

ובשם הקדוש הבעש"ט זצ"ל שמעתי לפרש, שבליתמוד התורה אפשר להגיע לעולה ולמנחה, היינו שתוצאה תורתו כעולה, ואפשר להגיע לחטאת כשלומד ע"מ לקנטר ולא ע"מ לקיים תורתו נעשית לו חטאת, וכדאיתא בחז"ל (יומא ע"ב) לא זכה נעשית לו סם מיתה, ובאמת כשמתחלל ש"ש על ידו עונו גדול מנשא.

(טעם ודעת)

הליכות והלכות

הלכות ליל הסדר

תקצר היריעה מלפרט את כל דיני ליל הסדר, ונשתדל לעמוד על נקודות חשובות בו:

* בליל הפסח אנו מקיימים שתי מצוות דאורייתא (מן התורה) סיפור יציאת מצרים, אכילת מצה, ושני מצוות דרבנן אכילת מרור ושתי ארבע כוסות.

בלילה זה גם הנשים חייבות בכל המצוות הנהוגות בו.

* יש לשתות לכתחילה רביעית שלמה, ובדיעבד רוב רביעית יין או מיץ ענבים. יש לשתות בבת אחת (כדי זמן שתית רביעית) כדי לצאת דעת הפוסקים.

* בלילה זה יש לשתות ולאכול את המצה בהסבה על צד שמאל ולפי דעת מר"ן זצ"ל גם הנשים חייבות בהסבה ומוסוף מר"ן זצ"ל שאם אכל או שתה בלא הסבה לא יצא ידי חובה, וצריך לחזור לאכול ולשתות את כל ארבעת הכוסות, וכן אכילת מצה ואפיקומן.

וכך מנהג הספרדים. ולפי דעת חכמי אשכנז נשים אין מסיבות. וכן לפי מנהגי אשכנז, אם אכל או שתה בלא הסבה הדין הינו כדלקמן: לגבי ארבע כוסות: כוס שלישית ורביעית לא יחזור כוס שניה יש לחזור ולשתות עוד כוס בהסבה. כוס ראשונה מהוה בעיה.

לגבי אכילת מצה: אם לא אכל בהסבה, יחזור ויאכל כזית מצה בהסבה. אם גמר סעודתו ואכל אפיקומן, לא יחזור ויאכל.

* מצות סיפור יציאת מצרים - יש לאומרה בשמחה ועל דרך שאלות ותשובות וע"י המחשה כמובא בתרגום אונקלוס "והגדת לבנך" - "ותחיו לבנך" - דהיינו 'תראה לו' - שירגיש ויבין את המאורע בצורה ציורית.

* את לשם יחוד קודם אכילת מצה, מרור. כורך יאמר לפני הנטילה על מנת שלא יגרם הפסק, יקח שלוש מצות ויברך 'המוציא לחם מן הארץ', ויאחז בשלוש המצות. אח"כ משמיט את המצה התחתונה ומברך על אכילת מצה. (ברכה זו נאמרת רק בלילות הסדר ולא בשאר ימות החג שאז מברכים 'המוציא לחם בלבד').

* בוצעים שתי כזיתות אחד מן המצה העליונה ואחד מן המצה האמצעית. וצריך לאכלם בבת אחת ובהסבה תוך כדי אכילת פרס (יש סוברים שזמן אכילת פרס 4 דקות ויש אומרים 6 דקות).

ולחולה או בשעת הדחק בדיעבד יוצא אם לא עבר 9 דקות וכתב המנהג ברורה שיש להכניס לפיו את שני הזתים וללועסם בבת אחת אבל לא מחויב לבלועם בבת אחת אלא יבלע כזית אחת בבת אחת ואח"כ יבלע השאר.

ובדיעבד אפילו בולע הכזית במעט מעט יצא העיקר שלא יעבור הזמן של כדי אכילת פרס. *את האפיקומן יש לאכול גם כן כדי אכילת פרס וכן יש לאוכלו לפני חצות הלילה. השנה זמן חצות הינו בשעה 12:57.

* לפי מנהגי הספרדים מברכים 'בורא פרי הגפן' רק על כוס ראשונה וכוס שלישית (שהיא כוס ברכת המזון). לפי מנהג אשכנז מברכים על כל כוס וכוס.

יש להזהר לשתות כוס שלישית או כוס רביעית בשיעור רביעית שלמה בכדי שיוכל לברך ברכה אחרונה על הגפן ועל פרי הגפן.

* לאחר אכילת האפיקומן אין לאכול מאומה אלא אפשר לשתות בלבד (מים, תה או קפה) וגם זה רק לצורך גדול כגון שרוצה להמשיך בסיפור יציאת מצרים כל הלילה עד שתחטפנו שינה.

* שיעור כזית מצה (בנפח) בערך 21-17 גרם. (0.7 - 0.5 אונז OZ) במצת יד ממוצעת זה כשליש מצה.

למחמירים על פי כזית משקל השיעור 28 גרם (1 אונז OZ מצת יד).

שיעור משקה: לפי הרב נאה שליט"א 86 גרם (3.01 OZ אונז).

לשיטת החזו"א זצ"ל 150 גרם (5.25 OZ אונז).

תפילין ומזוזות
הגיע מלאי חדש של תפילין ומזוזות
מהודרים להזמנות ניתן להתקשר
845.352.7474

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקה טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי הבנים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525-55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

לבו לשמים

מסופר על הרה"ג רבי צדקה תוציין. מעשה שהלך עם אנשיו מביתו אשר בבגד לכפרים רחוקים, ושהו יחדיו בנכר ימים אחדים, כדי להתעסק בקצירת חיטים ל"מצה שמורה" בתכלית ההידורים ויתרון-הכשר לצורך חג הפסח. אחרי שהשלימו את המלאכה, ביגיעה ובטירחא מרובה, הטעינו את שקי החיטה על-גבי חמוריהם וחזרו אל מקומותיהם.

ויהי בעודם באמצע הדרך, נתקדו פתאום השמים עבים, וכל בני החבורה נתמלאו דאגה שלבל: מה יקרה אם ירד הגשם וירטיב את השקים, וכל יגיעם יהי לריק? כשמוע רבי צדקה מה דאגתם, נחפו וירד מעל חמורו, פרש כפיו השמימה ונתעטף בתפלה זכה לרבון העולמים. וכך היה אומר בתפלתו: "יהי רצון מלפניך ד' אלקינו, שאם נגזר לרדת עכשיו גשם - שירדו בשטף ובעוז, עד שאפילו המרדעת של החמור תהיה ספוגה כליל במים!"

התפלאו האנשים שנלוו אליו ויתמהו: לא די שאינו מתפלל לבל ירד הגשם, אלא שמבקש מטרות עוז? שירטיבו ויחמיצו את כל החיטים!?

ירד רבי צדקה לסוף דעתם והסביר: "שמעו נא רבותי, הלא עת קציר חיטים היום, ואם יהיו רק גשמים נוטפין קלילות, אשר לא ירטיבו את החיטים כעולות מן הרחצה, עוד עולים אנו להמציא איזו "קולא" ו"היתר" להשתמש בחיטים הללו כאילו יפות הן למצה של מצוה - ואינו כן. אי-לזאת ביקשתי מרבש"ע, אם כבר נחתמה הגזירה להוריד עכשיו את הגשם, אנה הורד עלינו גשם שוטף בחזקה והמון מים רבים, אשר לא ישאירו יותר שום ספק בלב אם החיטים כשרות או פסולות למצת מצוה..."

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
מזן גיסן א' פסח	יד גיסן ערב פסח	יג גיסן רבי יוסף קארו מרן הבית יוסף של"ה רבי משה אלשיך מח"ם תורת מנשה רבי מרדכי יודלביץ	יב גיסן	יא גיסן רבי משה ב"ר נחמן הרמב"ן רבי יעקב הלוי הורביץ בעל הש"ה הקדוש	י גיסן מרים הנביאה ע"ה	ט גיסן רבי אריה לוי רב אסירים רבי יעקב צבי אלעם מח"ם מלוא הדעות על הש"ס
שקיעה 7:23						שקיעה 7:17

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה

בה ישראל, ואע"פ שהאבות קיימו כל התורה כולה. אך אמרו חז"ל: גדול המצווה ועושה, ולכן נקרא שבת הגדול שבו נצטוו ישראל במצוה הראשונה "שבת הגדול". (פרדס יוסף)

"וסימנך ויכל החיים יודוך סלה" - חבוש יסורין ים מדברי"

(טור-שוע או"ח רי"ט)

ד"א "זובח תודה יכבדנני" (תהלים ג') ר' הונא בשם ר' אחא, יכבדני אין כתיב כאן אלא "יכבדנני" - כבוד אחר כבוד - ויק"ר ט, ב.

וני"ל, כי מי שהיה בסכנה וניצל, מודה לה' על הטוב שגמלהו כדאמרו ז"ל (ברכות נ"ד): ארבעה צריכין להודות וכו', והנה הוא מודה רק על ההצלה. אבל באמת צריך שיודה לה' גם על שהיה בסכנה, כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד כדי שישוב מדרכו הרעה או שיבוא לו טובה לבסוף, ואמרו ז"ל (שם) כשם שמברך על הטובה בשמחה כך מברך על הרעה, (וע"ז נ"ל אמר דוד המלך ע"ה - תהלים ל"ד - "אברכה את ה' בכל עת" הכוונה גם בעת צרה). ולכן המקריב תודה לא יקריב רק על ההצלה, אלא גם על הצרה שהיה בו.

(כתב סופר)

"למה נקרא שבת הגדול"

כשלקחו את פסחיהן בעשירי לחודש שהיה בשבת, כל אחד קשר את פסחו לכרעי מיטתו. שאלום המצרים: למה זה לכם? והשיבו: לשחטו לשם פסח במצוות ה'. והיו שיניחם קהות על ששוחטים אלוהיהם ולא היו רשאים לומר להם דבר. ועל שם אותו נס נקרא שבת הגדול. (טור או"ח) ועוד טעם, לפי שבשבת זו מתקבצות הקהילות לשמוע הלכות פסח, ולכן קראוהו שבת הגדול לשמוע הלכות גדולות, ועוד נאמר בזה: לקיחת פסח היתה המצוה הראשונה שנצטוו

העלון לעילוי נשמות
יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ואשתו רחל בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה